

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7*

PARTICIPATORY MANAGEMENT MODEL TO DEVELOP VACATIONL SKILLS
OF STUDENTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES UNDER THE OFFICE OF
SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF
KALYÄNAMITTADHAMMA 7

อภิญา บุญเกียรติ¹ และ วรกฤต เกื่อนช้าง²

Apinya Boonyakiat¹ and Worakrit Thuanchang²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์

¹⁻²Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhonsawan campus, Thailand.

Corresponding author Email: apinya_bo@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) สร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอนกลุ่มทักษะอาชีพ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 120 คน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี จำนวน 5 แห่ง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 แห่ง ระยะที่ 2 การสนทนากลุ่ม สร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยผู้ข้อมูลสำคัญ คือผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการที่บกพร่องทางสติปัญญาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 15 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินที่สอบถามความเหมาะสมของรูปแบบ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input)

* Received 14 February 2025; Revised 20 February 2025; Accepted 21 February 2025

ประกอบด้วย 5 2) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 และ 3) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 4

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย และองค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 องค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ซึ่งมีความถูกต้องของรูปแบบ ความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผลของการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ทักษะอาชีพ, นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

Abstract

This research aimed to 1) study the status and development guidelines of the participatory management model, 2) create a participatory management model, and 3) evaluate the participatory management model for developing vocational skills of students with intellectual disabilities under the Office of Special Education Administration based on the 7 Kalinamai principles. This research was divided into 3 phases. The informants were administrators, deputy directors of academic affairs, and teachers in the vocational skills group. A total of 120 informants were selected and interviewed, consisting of 5 school administrators with good practices using purposive selection. Phase 2 was a group discussion to develop a participatory management model with nine experts. The tools used were group discussion records and content analysis. Phase 3 was an evaluation of the participatory management model. The key informants were 15 school administrators with intellectual disabilities under the Office of Special Education Administration using purposive selection. The tools used were a model appropriateness assessment form. The statistics used were percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that:

1. Results of the study of the conditions and guidelines for developing a participatory management model to develop vocational skills for students with intellectual disabilities under the Office of Special Education Administration consist of 3 components: 1) Component 1: Input, consisting of 5 2) Component 2: Process, consisting of 4 and 3) Component 3: Output, consisting of 4

2. Results of creating a participatory management model to develop vocational skills for students with intellectual disabilities under the Office of Special Education Administration according to the principles of Kalyanamitra Dhamma 7 consist of 4 components: Component 1: Input, composed of 5 sub-issues, Component 2: Process, consisting of 4 sub-issues, Component 3: Output, consisting of 4 sub-issues and Component 4: Conditions for Success, composed of 2 sub-issues

3. Results of the evaluation of the participatory management model to develop vocational skills for students with intellectual disabilities under the Office of Special Education Administration according to the principles of Kalyanamitra Dhamma 7, 4 important components, which are the correctness of the model, the appropriateness of the model, the feasibility of implementation and the ability to be utilized the results of the evaluation are at the highest level in all aspects.

Keywords: Participatory Management, Vocational Skills, Students With Intellectual Disabilities

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 6 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 10 ได้ระบุว่าจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย วรรคสองระบุว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมี

สิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และในวรรคสามระบุว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น มาตรา 22 ที่ให้ยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพคน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงได้นำแนวคิดในการดำเนินงานโดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงหน่วยงานทางการศึกษาซึ่งเป็นแนวคิดความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ โดยให้ภาคเอกชนเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะและเชื่อมโยงการตลาด ในขณะที่ภาครัฐเป็นหน่วยงานสนับสนุน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศที่สอดคล้องกับแนวโน้มความต้องการและขีดความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” ได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ และการที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้นจะต้องมีการพัฒนาคนให้เตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพ มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนในการดำรงชีวิต เป็นการเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ใน

สังคม นอกจากนั้น ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยแจกแจงออกเป็น 3Rs + 8Cs + 2Ls (สวีย์ทีย์ เมชินทรี, 2560)

นอกจากนี้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้จัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้หลายรูปแบบเพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเหมาะสมกับประเภทความพิการ ซึ่งการจัดการศึกษาแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ ตั้งแต่ระดับเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีทั้งการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ มีการจัดโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล การมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญ รวมทั้งมีสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เพียงพอและมีคุณภาพ ซึ่งจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนพิการให้สามารถพึ่งตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพ ดำรงชีวิตอย่างอิสระ สร้างประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนพิการให้เป็นคนมีคุณธรรม คุณภาพมีความสมบูรณ์รอบด้านทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาแก่คนพิการทุกระดับ และจัดรูปแบบการศึกษาให้คนพิการทุกคนสามารถเข้าเรียนได้โดยสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของคนพิการแต่ละคน มีการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพให้นักเรียนทุกระดับการศึกษาตามความสนใจ ความถนัด เพื่อจะได้มองเห็นการทำงานของตนเองในอนาคต สามารถวางแผนในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเด็กพิการที่เข้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ ควรได้รับการดูแลเพิ่มเติมด้วยวิธีการพิเศษ ซึ่งต่างไปจากวิธีการตามปกติ เพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ได้ เพื่อให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม และได้รับการยอมรับในสังคม (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560)

จากความสำคัญดังกล่าวสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาผู้เรียนที่เป็นทรัพยากรของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันการแข่งขันของประเทศขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของคน ไม่ว่าจะเป็นคนทั่วไปหรือคนพิการ โดยเรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานให้เหมาะสม รวมทั้งมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากขึ้น โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ยังคงประสบปัญหาอยู่มากในด้านต่างๆ ทั้งในด้านครู และบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอ อีกทั้งยังขาดทักษะและประสบการณ์ทั้งในการจัดทำหลักสูตรอาชีพ ด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ซึ่งมีไม่เพียงพอและด้านตัวนักเรียนที่มีข้อจำกัดด้านความพิการ รวมถึงขาดทักษะ และความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉพาะในกลุ่มของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่ามีความพร้อมน้อยที่สุด ไม่สามารถเข้ารับการประกอบอาชีพได้อีกด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนขาดโอกาสในการปฏิสัมพันธ์กับคนทั่วไป ทั้งด้านผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตัวนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานประกอบการ รวมถึงความ

พร้อมด้านทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้บรรลุเป้าหมาย (กุลยา ก่อสุวรรณ, 2553)

จากปัญหาและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบของการสอนวิชาชีพเพื่อการทำงานให้กับนักเรียนด้วยการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายในการร่วมมือกันจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทั้งภาครัฐ คือ โรงเรียน ผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน คือ สถานประกอบการต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้นได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2559 เป็นปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นไปตามเป้าหมาย ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทุกคนเข้าถึงบริการที่ครบถ้วน ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้วยการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ (Transition from School to Work) เพื่อให้บุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานศึกษาให้ผิชอบการบริหารงานด้านอาชีพของผู้เรียน จึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) มีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสอบถามเรื่องสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย ผู้บริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มทักษะอาชีพ วิธีการได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 120 คน จากโรงเรียน 10 แห่ง ุละ 12 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 รูป/คน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ 1/คน ครูกลุ่มทักษะงานอาชีพ 10 รูป/คน

2. เครื่องมือที่การวิจัย

2.1 แบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) 3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านเกณฑ์การแก้ไขแล้วไปตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนระยองปัญญานุกูล จังหวัดระยอง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบัต ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.908

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น ๒ ตอน ดังนี้ ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ และ ตอนที่ ๒ เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ 1)การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) เพื่อพัฒนาทักษะ งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ 3) จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสมของประเด็นสัมภาษณ์ ปรับปรุง แก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้ 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ และ 2) ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Google Form) โดยกำหนดเป้าหมายในการเก็บจำนวน 120 ฉบับ และกำหนดระยะเวลาในการตอบกลับภายใน 1 สัปดาห์ ถ้าไม่ได้รับข้อมูลจะดำเนินการติดต่อประสานงานทางโทรศัพท์เพื่อขอรับข้อมูลอีกครั้ง ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนมาจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และ 3) นำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน พร้อมทั้งแนบบแบบประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการ ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม ๗ ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นประโยชน์ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standards Deviation : SD)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 5 คือ 1) การบริหารจัดการด้านวิชาการ 2) การบริหารจัดการด้านงานบุคคล 3) การบริหารจัดการด้านงานงบประมาณ 4) การบริหารจัดการด้านงานทั่วไป และ 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ 1) ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะและเจตคติในการประกอบอาชีพ 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน

3) สถานศึกษาเป็นสถานที่ฝึกงานหรือส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน และ 4) สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกลายามิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการด้านวิชาการ ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย 2) การบริหารจัดการด้านงานบุคคล ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย 3) การบริหารจัดการด้านงานงบประมาณ ประกอบด้วย 3 ประเด็นย่อย 4) การบริหารจัดการงานทั่วไป ประกอบด้วย 2 ประเด็น 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 6 ประเด็นย่อย องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีความรู้มีทักษะอาชีพและเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ 2) ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและการทำงานตามหลักสูตร 3) สถานศึกษาเป็นสถานที่ฝึกงานหรือส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน 4) สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) เครือข่ายองค์กรภายนอก 2) การประสานงาน

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกลายามิตรธรรม 7 องค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ซึ่งมีความถูกต้องของรูปแบบความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผลของการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศักยภาพและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย คือ 1) การบริหารจัดการด้านวิชาการ 2) การบริหารจัดการด้านงานบุคคล 3) การบริหารจัดการด้านงานงบประมาณ 4) การบริหารจัดการด้านงานทั่วไป และ 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ

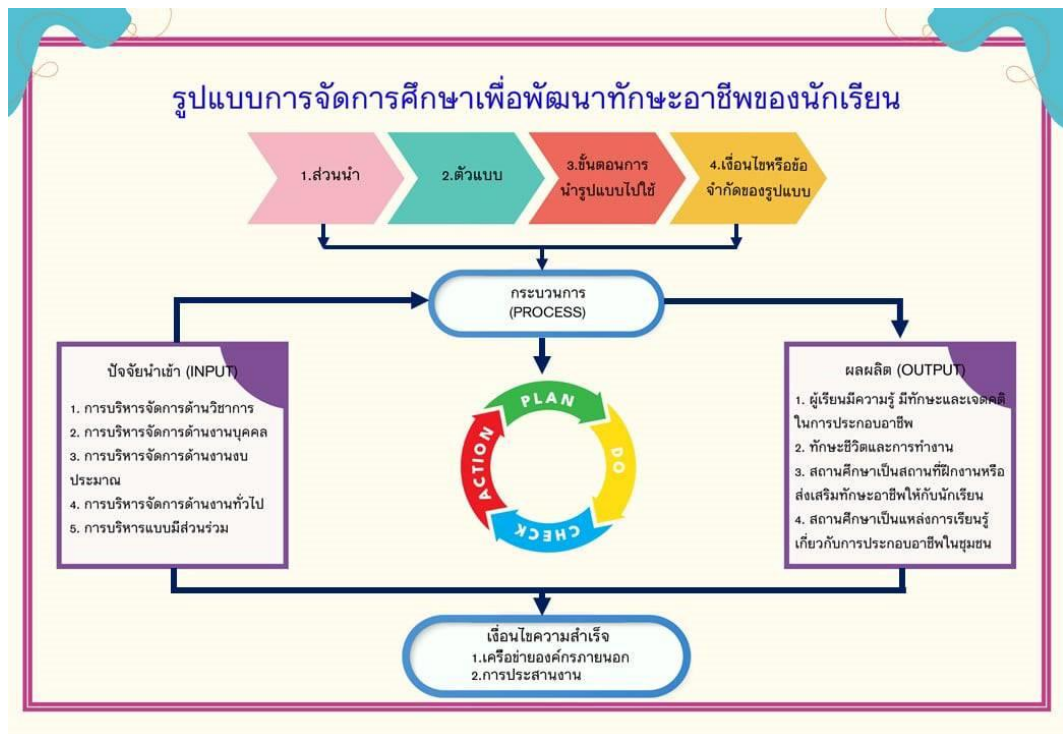
(Process) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ 1) ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะและเจตคติในการประกอบอาชีพ 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน 3) สถานศึกษาเป็นสถานที่ฝึกงานหรือส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน และ 4) สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 2 ประเด็นย่อย คือ 1) เครือข่ายองค์กรภายนอก และ 2) การประสานงานด้วยสถานศึกษามีการบริหารจัดการตามโครงสร้างการบริหารงานที่เป็นไปตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และ วิบูลย์ ไตรณะบุตร (2542) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่บุคลิภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย คือ 1) การบริหารจัดการด้านวิชาการ 2) การบริหารจัดการด้านงานบุคคล 3) การบริหารจัดการด้านงานงบประมาณ 4) การบริหารจัดการด้านงานทั่วไป และ 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ 1) ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะและเจตคติในการประกอบอาชีพ 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน 3) สถานศึกษาเป็นสถานที่ฝึกงานหรือส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน และ 4) สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1 ประเด็นย่อย คือ 1) เครือข่ายองค์กรภายนอก และ 2) การประสานงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รูปแบบการพัฒนา รูปแบบที่มีโครงสร้างและเนื้อหาที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนจนได้รูปแบบการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่มีองค์ประกอบที่ชัดเจน และมีการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยแบบประเมินตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และสามารถ

นำไปใช้ประโยชน์ได้ ส่งผลให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่เหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับองค์ประกอบของรูปแบบของบาร์โด และฮาร์ทแมน (Bardo and Hartman, 1982) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่าการที่จะระบุรูปแบบหนึ่ง จะต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อจำกัดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้นๆ

3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 พบว่า ความถูกต้องของรูปแบบ ความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งผลของการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 สามารถเป็นแนวทางเพื่อนำไปใช้ในสถานศึกษาอื่นๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันสอดคล้องกับงานวิจัยของศฤงคาร ใจปันหา (2563) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษพบว่าสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการกระจายอำนาจ และด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ สำหรับแนวทางของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร พินะสา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) รูปแบบมี 5 องค์ประกอบ คือ การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา การจัดสถานศึกษา การมีส่วนร่วม และการกำกับ ติดตาม ประเมินผล 2) ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุมมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับตามเกณฑ์ในระดับมาก และด้านความเป็นไปได้โดยภาพรวมของความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย คือ 1) การบริหารจัดการด้านวิชาการ 2) การบริหารจัดการด้านงานบุคคล 3) การบริหารจัดการด้านงานงบประมาณ 4) การบริหารจัดการด้านงานทั่วไป และ 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุง (Act) องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ 1) ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะและเจตคติในการประกอบอาชีพ 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน 3) สถานศึกษาเป็นสถานที่ฝึกงานหรือส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน และ 4) สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชน มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่ 1) สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และทดสอบผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 2) สถานศึกษาควรนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา ไปใช้ในการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นรูปธรรม 3) สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงานหรือวิธีการบริหารเพื่อให้ทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนมีความชัดเจนยิ่งขึ้น 4) ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพในโรงเรียนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนบนพื้นฐานของท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรมีการวิจัยรูปแบบการบริหารงานกลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานทั่วไป กลุ่มบริหารงานบุคคล หรือกลุ่มบริหารงานงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนให้มีความชัดเจนมากขึ้น และ 3) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรทักษะอาชีพของนักเรียนให้สอดคล้องกับพื้นที่นั้นๆ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานทางด้านทักษะอาชีพให้นักเรียนไปต่อยอดการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย.
กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, และวิบูลย์ ไตรณะบุตร. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศฤงคาร ใจปันหา. (2563). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560). พลเมืองที่ตื่นรู้: ฐานรากที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตย. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2563 จาก <https://www.facebook.com/drsuvitpage/posts>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ครุสภาลาดพร้าว.

- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการโดยผู้ปกครอง
Early Intervention for Children with Disability by Parents and
Communities. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อัมพร พินะสา. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษา
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน ปริญญา
นิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- Bardo, J. W. & Hartman, J. J. (1982). Urban society : A systemic introduction. New York:
peacock.